

Khu công nghiệp trước "bài kiểm tra" mới: Muốn hút FDI chất lượng cao phải chuyển đổi toàn diện

06:23 11/07/2026

Khi dòng vốn đầu tư quốc tế ngày càng ưu tiên các tiêu chí xanh, số hóa và phát triển bền vững, lợi thế về quỹ đất hay chi phí nhân công không còn là yếu tố quyết định đối với sức hấp dẫn của các khu công nghiệp. Theo các chuyên gia, muốn đón làn sóng FDI chất lượng cao trong giai đoạn tới, Việt Nam cần thúc đẩy quá trình chuyển đổi từ mô hình khu công nghiệp truyền thống sang hệ sinh thái công nghiệp thông minh, sinh thái và có khả năng tạo giá trị gia tăng cao.

Sau hơn 30 năm phát triển, hệ thống khu công nghiệp đã trở thành một trong những động lực quan trọng của tăng trưởng kinh tế. Khu vực này không chỉ đóng góp lớn vào xuất khẩu mà còn là điểm đến chủ yếu của dòng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài, đặc biệt trong lĩnh vực công nghiệp chế biến, chế tạo.

Theo số liệu được các chuyên gia chia sẻ tại Diễn đàn "Phát triển khu công nghiệp Việt Nam gắn với mục tiêu tăng trưởng công nghiệp quốc gia", hiện cả nước có gần 500 khu công nghiệp với tổng diện tích quy hoạch gần 150.000 ha, trong đó hơn 300 khu công nghiệp đã đi vào hoạt động. Giai đoạn tới, Việt Nam dự kiến phát triển thêm hơn 200 khu công nghiệp mới với quy mô trên 70.000 ha, kéo theo nhu cầu đầu tư hạ tầng lên tới hàng chục tỷ USD.

Các chuyên gia cho rằng phát triển khu công nghiệp xanh, thông minh và tích hợp hạ tầng số sẽ là yếu tố then chốt để thu hút dòng vốn FDI chất lượng cao trong giai đoạn tới.

Tuy nhiên, trong bối cảnh chuỗi cung ứng toàn cầu đang tái cấu trúc, việc mở rộng số lượng khu công nghiệp không còn là mục tiêu duy nhất. Điều được các nhà đầu tư quan tâm nhiều hơn là chất lượng hạ tầng, khả năng cung cấp năng lượng sạch, mức độ số hóa trong quản lý, tiêu chuẩn môi trường và hệ sinh thái dịch vụ hỗ trợ sản xuất.

Theo các chuyên gia, xu hướng lựa chọn địa điểm đầu tư của doanh nghiệp quốc tế đang thay đổi nhanh chóng. Những dự án thuộc lĩnh vực bán dẫn, trung tâm dữ liệu, trí tuệ nhân tạo, công nghệ cao hay sản xuất xanh không chỉ cần mặt bằng sản xuất mà còn đòi hỏi hệ thống logistics hiện đại, nguồn điện ổn định, hạ tầng số đồng bộ và khả năng đáp ứng các tiêu chuẩn ESG, kinh tế tuần hoàn cũng như mục tiêu giảm phát thải carbon.

Đây cũng là lý do Việt Nam đang từng bước điều chỉnh chiến lược thu hút đầu tư theo hướng ưu tiên chất lượng thay vì số lượng. Nghị quyết số 10-NQ/TW của Bộ Chính trị xác định yêu cầu nâng cao hiệu quả thu hút FDI, hướng tới các dự án có hàm lượng công nghệ cao, đổi mới sáng tạo, sử dụng lao động chất lượng và tạo giá trị gia tăng lớn cho nền kinh tế.

Theo TS. Nguyễn Văn Khôi, Chủ tịch Hiệp hội Bất động sản Việt Nam, khu công nghiệp trong giai đoạn mới cần vượt khỏi vai trò cung cấp hạ tầng sản xuất để trở thành hệ sinh thái công nghiệp hiện đại, nơi doanh nghiệp có thể kết nối với các dịch vụ logistics, nghiên cứu phát triển, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số. Đây sẽ là nền tảng quan trọng để nâng cao sức cạnh tranh của nền công nghiệp

Việt Nam trong bối cảnh toàn cầu đang dịch chuyển sang mô hình tăng trưởng xanh.

Ở góc độ địa phương, Hải Phòng được đánh giá là một trong những trung tâm công nghiệp đang chuyển đổi theo hướng này. Với lợi thế cảng biển nước sâu, hệ thống logistics ngày càng hoàn thiện và sự hiện diện của nhiều tập đoàn công nghệ lớn, thành phố đang thu hút mạnh các dự án thuộc lĩnh vực điện tử, bán dẫn, năng lượng tái tạo và trung tâm dữ liệu.

Theo lãnh đạo thành phố Hải Phòng, để đáp ứng mục tiêu tăng trưởng kinh tế bình quân từ 10% mỗi năm trong giai đoạn 2026-2030, hệ thống khu công nghiệp cần tiếp tục đầu tư hạ tầng hiện đại, thúc đẩy chuyển đổi số, phát triển xanh và nâng cao năng lực tiếp nhận các dự án công nghệ cao.

Các chuyên gia quốc tế cũng cho rằng, khu công nghiệp thế hệ mới sẽ không chỉ được đánh giá qua tỷ lệ lấp đầy hay quy mô diện tích mà còn bằng hiệu quả sử dụng tài nguyên, mức độ phát thải carbon, khả năng sử dụng năng lượng tái tạo và mô hình cộng sinh công nghiệp giữa các doanh nghiệp.

Đại diện Đại sứ quán Thụy Sĩ tại Việt Nam nhận định, trong bối cảnh Việt Nam đặt mục tiêu trở thành quốc gia có thu nhập cao vào năm 2045 và đạt phát thải ròng bằng 0 vào năm 2050, phát triển khu công nghiệp xanh là một trong những giải pháp quan trọng để hiện thực hóa các mục tiêu này. Những mô hình như Nam Cầu Kiến và DEEP C cho thấy việc áp dụng kinh tế tuần hoàn, sử dụng hiệu quả năng lượng và chia sẻ tài nguyên giữa các doanh nghiệp có thể đồng thời nâng cao hiệu quả sản xuất và giảm tác động đến môi trường.

Theo các chuyên gia, cuộc cạnh tranh thu hút FDI trong thời gian tới sẽ không còn diễn ra chủ yếu giữa các quốc gia mà ngay trong từng địa phương, từng khu công nghiệp. Những nơi có hạ tầng hiện đại, môi trường đầu tư minh bạch, khả năng cung cấp năng lượng sạch, nguồn nhân lực chất lượng cao và hệ sinh thái đổi mới sáng tạo sẽ có lợi thế lớn trong việc đón các dự án quy mô lớn.

Việc chuyển đổi sang mô hình khu công nghiệp xanh, thông minh vì thế không chỉ là yêu cầu để thích ứng với xu hướng đầu tư toàn cầu, mà còn là điều kiện quan trọng giúp Việt Nam nâng cao chất lượng dòng vốn FDI, thúc đẩy tăng trưởng công nghiệp bền vững và tạo nền tảng cho mục tiêu phát triển kinh tế trong giai đoạn mới.

Minh Thành (t/h)